په هرات کې د نشه يي توکو استازي پلورونکي

Author: Fawad Ahmadi

د آی ډبليو پي آر خبريال، فواد احمد ليکنه

يوه ورځ د مازيګر په څلورو بجو کورته روان وم. د هرات ښار د نوي ښار په څلورلارې کې مې د ترافيکي سورځراغ د لګېدو له امله موټرودراوه. زياتره وختونه دلته کوچنيان ولاړ وي او په دې هيله چې څوک پيسې ورکړي، د موټرو ښيښې پاکوي.

دوه هلکان چې عمرونه به يې له يوولسو څخه زيات نه وو، زما د موټرخواته راغلل او د ښيښو په پاکولو يې پيل وکړ. ما منعه کړل او ورته ومې ويل: "ځئ، لوست ولولئ!" يو يې ځواب راکړ: "مور بېوزلي يو.کور ته ډوډۍ پيدا کوو."

بل ملګري يې په لوړ غږ وويل، هغه درواغ وايي. هغه پلاراو ورور لري. هغه ددې لپاره سوال کوي، چې په پيسو يې خپل ځانته سګريټ او اپين واخلي.

دې خبرې ماته يو ټکان راکړ، د ځراغ له شنه کېدو وروسته مې موټر يو اړخ ته ودراوه او د هلکانو پسې کښته شوم. له موندلو وروسته مې ورته وويل، آيا په رښتيا معتاد يې؟ هغه ځوب راکړ: "کاکا دا ستا کار نه دی. ځه او خپل کاردې کوه."

ما ورته وويل مرسته به درسره وکړم او بيا مې ترې وپوښتل چې معتاد يې؟ هغه په غوسه وويل: "هو، زه معتاد يم. سګريټ او اپين څکوم! اوس خوشحاله شوې؟"

له دې خبرې وروسته يې منډه کړه او کور ته لاړ. په هماغه شپه تر نيمي شپې پورې ددې هلک په فکر کې وم. بله ورځ مې د آی ډبليو پي آر له دفتر سره اړيکه ونيوله او د موضوع په هکله مو خبرې اترې وکړې. هغوی راته وويل چې د موضوع په اړه په بيړه په ليکلو پيل وکړم.

ما د کورنيو چارو په وزارت کې له نشه يي توکو سره د مبارزې له رئيس، غلام جيلاني دقيق سره د يوې مرکې د سرته رسولو غوښتنه وکړه. هغه ته د تګ په لار کې راته دا فکر پيدا شو چې ښايي کوچنيانو راته درواغ ويلي وي.

خو دقيق د هغوی خبره رښتيا وبلله.

هغه راته وويل: "له بده مرغه په هرات کې د ۱۰۰۰۰ کوڅه ډبو ماشومانو له ډلې څخه ۲۲۰۰ تنه دمګړۍ معتاد دي. په هرات کې د شهامت په نامه يو کلينيک دی، چې د دکوچنيانو او همدارنګه د لويانو درملنه کوي، خو هغه ډېر لږ ظرفيت لري."

نوموړي وويل پر نشې د کوچنيانو د اموخته کېدو يو لامل د هغوی ميندې او پلرونه دي چې پخپله معتادين دي. زياتره معتادين افغان کډوال وو، چې له ايران څخه راستانه شوي دي.

له هغه ځايه د پوليسو امنيه قوماندانۍ ته لاړم چې له اداري مدير محمد ادريس سره مرکه وکړم.

هغه راته يو بله اندېښته بيان کړه. هغه وويل: "کوچنيان نه يوازې نشه يي توکي کاروي، بلکې د هغې په قاچاق کې هم ښکيل دي. د قاچاق وړونکو زياتره ډلې ماشومان د نشه يي توکو د قاچاق لپاره ګوماري."

هغه زياته کړه، کله چې کوچنيان بنديان شي، هيڅوک يې پوښتنه نه کوي. مور د هغوی ټولو لپاره کوټې نه لرو. نوموړي وويل: "يو شمېر مو دارالتاديب ته لېږلي دي. هلته هم امکانات ډېر محدود دي."

ومې پتېله چې دارالتاديب ته لاړ شم، خو په لومړي سر کې چارواکو د مرکې خبره ونه منله. ما له يو شمېر نورو مسؤولينو سره اړيکه ونيوله او په پای کې د دارالتاديب رئيس، مير محمد صديق حسيني د مرکې اجازه راکړه.

هغه ډېر په غوسه و او څنګه چې هلته ورسېدم، راته يې ويل: "د عسکونو اخيستلو حق نه لري. يوازې له يو يا دوو تنو سره مرکه وکړه." هغه ټينګار وکړ چې يو تن پوليس بايد راسره ملګری شي.

په افغانستان کې زياتره چارواکي له ژورناليستي کارونو سره بلديت نه لري. هغوی له ژورناليستانو سره مرسته يو اضافي او بې ګټې کار بولي. ما غوښتل يوازې واوسم، ځکه که پوليس راسره ملګری وي، نو کېدای شي کوچنيان حقيقت ونه وايي.

د بند کوټې ته په لاره مې زيار وايست چې له پوليس سره انډيوال شم. هغه وويل: "زما عکس واخله او چاپ يې کړه. بيا دې څنګه چې زړه وي مرکه وکړه."

هغه له کوټې بهر کښېناست او زه يوازې دننه لاړم.

هلته مې ۱۳ کلن عبدالله وليد. هغه وويل کورنۍ يې ډېره بېوزلې ده او پلار يې په ايران کې معتاد شوی دی. مور يې (د خلکو) جامې پرېمينځي او کشرۍ خور يې ښوونځي ته ځي.

عبدالله د هرات په ښار کې د موټرو ښيښې پاکولې او د ورځې يې سل افغانۍ ګټلې. يوه ورځ په يو پارک کې پر څوکۍ ناست و او د خپل ژوند او کورنۍ په اړه په سوچونو کې ډوب و، ويې لېدل چې يو سړي ورته متوجه دی.

کله چې د پيسو د غوښتلو لپاره ورغی، سړي ورته وويل که له ماسره کار وکړي، نو نور به سوال کولو ته اړتيا پيدا نه کړي. هغه وويل: "ما ورته وويل څه وکړم؟ هغه وويل، زه به درته کڅوړې درکوم او ته به يې کورونو ته وړې. زه به يې تاته چل وښيم. دا کار به دورځې يوه پلا وي او زه به درته 500 افغانۍ درکړم

عبدالله وويل، لومړی وډار شوم، خو کله چې مې پیسو ته فکر وکړ، نو د محتوا له پېژندلو پرته مې یوه کڅوړه یوړه.

عبدالله وویل: "پنځه سوه ګون نوټ مې میده کړ، سل افغانۍ مې مور او نورې پاتې مې پلار ته ورکړې. کله چې مې پلار پیسې واخیستې، نو په ژوند کې یې د لومړي ځل لپاره مچې کړم."

عبدالله وویل د ناصر په نامه هغه سړي یوه ورځ د غرمې ډوډۍ لپاره کورته وبللم. له کیسې وروسته یې ځمکې ته کتل او په ژړا یې پیل وکړ.

هغه وویل: "کله چې ناصر کور ته یوړم، نو لواطت یې راسره وکړ. زر افغانۍ یې راته راکړې. راته یې وویل چاته ونه وایم، که نه، نو وبه وژل شم."

عبدالله وویل پولیسو کڅوړې په لاس ونیولم اودلته د دارالتادیب ریاست ته یې راوستلم. هغه وویل ناصر او ملګري یې هم بندیان شول.

هغه په ژړا له ما غوښتنه وکړه: "د خدای لپاره یوڅه وکړه چې زه خلاص شم. پلار زما په کیسه کې نه دی. مور او خویندې مې له لوږې مري."

یو مها ل و چې د دارالتادیب رئیس زموږ په لوری راغی او په غوسه و. هغه وویل: "تاسو خبریالان مور ته هیڅ غوږ نه نیسئ. له دې ځایه ځه!"

هغه پولیس ته مخ واړاوه او ورته ویې ویل چې له دې ځای مې وباسي او خپل دفتر دننوتو به وخت دروازه یي هومره په زوره ووهله چې ان زه وډار شوم

په هرات ښار کې د پولیسو د قوماندانۍ ویاند، نورخان نېکزاد هم د مرکې په اړه لومړی زړه نازړه و، خو له ډېر ټینګار وروسته حاضر شو.

هغه وویل، د نشه یي توکو د قاچاق په تور یې زیات کوچنیان نیولي او دارالتادیب ته یې استولي دي.

نورخان په دارالتادیب کې د پولیسو له خوا د کوچنیانو د وهلو او ډبولو د ادعاګانو په اړه وویل: "کیدای شي کله چې څوک یو جرم وکړي او پولیس یې بندیان کړي، نو یو سوک سپېړه یې و وهي."

هغه زیاتې خبرې ونه کړې او د مرکې د پای ته رسولو له امله یې بښنه وغوښته.

کله چې مې خپله ستونزه د کوچنیانو د دفاع د مرکز رئیس، میر غلام صدیق سره شریکه کړه، هغه وخندل او ویې ویل: "تاسې ژورنالستان ډېرې چیغې وهئ، خو څوک یې نه اوري."

نوموړي یوه پیاله چای راکړ او داسې پاڼې یې راوښودې چې د ۱۰۰۰۰کوڅه ډبو کوچنیانو په اړه په کې ریپوټونه چمتو شوي وو. هغوی زیاتره د هرات ښار ته له نورو ولایتونو څخه راغلي دي. هغه د کوڅه ډبو کوچنیانو د شمېر د ډېرېدو لامل بېوزلي، وزګارتیا، ناامني او د حکومتي چارواکو بې پروايي په ګوته کړ.

زما ریپوټ ښه اغېز وکړ، ځکه کله چې کیسه یو ځل بیا د ځایي یو شمېر رسنیو له خوا خپره

شوه، چارواکي د کوڅه ډبو کوچنیانو لپاره د درملنې د یو مرکز د جوړېدو په فکر کې شول.

یو څه موده وروسته خبر شوم چې په یوې میاشتې کې پر اپینو باندې د یو شمېر بسپنه ورکوونکو هېوادونو په مرسته له نشه یي توکو سره د مبارزې د وزارت له خوا د معتادو کوچنیانو د درملنې یو مرکز جوړ شو.

ما د نوموړي مرکز یو څه برخې وکتلې او تر لیدو وروسته خوشحاله شوم. وجدان مې یو څه راحت شو، ځکه ومې کړای شو چې د خپل قلم په واسطه له یاده وتلو ماشونو او ځوانانو لپاره یو څه خدمت وکړم.

خپل دفترته له راتګ وروسته په خپلې څوکۍ وغځېدم او د یو څو دقیقو لپاره مې عبدالله په سترګو کې ګرځېدو راګرځېدو. پر هغه شوي ظلمونه مې سترګو ته مجسم کړل. کیدای شي د هغه په څېر په سلګونه کوچنیان له دې بدمرغۍ سره لاس او ګریوان وي.

دا کیسه په هرات کې د فواد احمدي له مخکینۍ لیکنې سره تړاو لري، چې د دسامبر په ۱۷ د آی ډبلیو پي آر له خوا خپره شوې وه.

په یوې کیسې پسې بله د آی ډبلیو پي آر د کار او هغه ننګونو څرګندونه کوي چې زموږ تر روزنې لاندې خبریالان ورسره د کار په بهیر کې مخامخ دي.

دا کیسه زموږ ژورنالستانو ته اجازه ورکوي چې د خپلو کیسو په اړه کره معلومات راټول کړي او یوه شي چې دا موضوع هغوی ته ولې مهمه ده او پخپله څومره له هغې اغېزمن شوي دي . دا کار د یو لیکوال په وړاندې پرتې ستونزې هم روښانه کوي، ځکه هغوی غواړي د موضوع زړه ته ورننوځي.

Location: Iraqi Kurdistan
Iran
افغانستان
Topic: Story Behind the Story

Source URL: https://iwpr.net/ps/global-voices/%D9%BE%D9%87-%D9%87%D8%B1%D8%A7%D8%AA-%DA%A9%DB%90-%D8%AF%D9%86%D8%B4%D9%87-%D9%8A%D9%8A-%D8%AA%D9%88%DA%A9%D9%88-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%B2%D9%8A-%D9%BE%D9%84%D9%88%D8%B1%D9%88%D9%86%DA%A9%D9%8A